

การปลูก บวบ ฟักทอง มะระ แตงกวา ถั่วฝักยาว

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

การผลิตพืชผักใช้ค้ำ

การเตรียมแปลงปลูก

1. ไถดินตากแดดประมาณ 7-10 วัน เพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูพืชที่อยู่ในดิน ไถพรวนซ้ำอีก 1-2 ครั้ง
2. เตรียมดินโดยหว่านปุ๋ยมูลขาวในอัตรา 100 – 300 กิโลกรัม/ไร่ ใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอกอัตรา 2,000 – 2,500 กิโลกรัม/ไร่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30 - 50 กิโลกรัม/ไร่
3. ยกแปลงสูง 4-5 นิ้ว กว้าง 120 ซม. ความยาวตามลักษณะของพื้นที่ ขุดหลุมปลูกระยะปลูก ระหว่างต้น 75 ซม ระหว่างแถว 100 ซม.

การเตรียมพันธุ์

ซื้อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ มีการบรรจุหีบห่อที่สามารถป้องกันความชื้นและอากาศจากภายนอก มีการระบุวันหมดอายุที่ชัดเจน กรณีคัดเลือกพันธุ์ใช้เอง ควรคัดเลือกพันธุ์ที่มีความสมบูรณ์ ไม่มีโรคและแมลง โดยนำเมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกไว้คลุกสารป้องกันกำจัดโรคและแมลง ก่อนเก็บรักษาในภาชนะที่ป้องกันความชื้น เพื่อนำมาใช้ในฤดูกาลต่อไป

การปลูก

การปลูกมี 2 วิธี ดังนี้

1. การเพาะกล้า

- เตรียมดินเพาะกล้า อัตราส่วนดิน : ปุ๋ยคอก 2:1 คลุกเคล้าให้เข้ากันใส่ในถาดหลุมเพาะเมล็ด เพื่อเตรียมหยอดเมล็ดต่อไป
- การเตรียมเมล็ดพันธุ์ นำเมล็ดแช่น้ำอุ่น อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส ประมาณ ½ ชั่วโมง วางในอุณหภูมิห้อง หลังเมล็ดงอกมีรากยาวประมาณ 0.5 ซม. จึงนำไปเพาะต่อไป
- นำเมล็ดที่เตรียมไว้หยอดลงแต่หลุมเพาะเมล็ด 1 เมล็ด/หลุม กลบดินประมาณ 1 ซม.
- นำถาดเพาะกล้าไปไว้ในบริเวณที่ไม่มีแดดจัด หรือมีวัสดุพรางแสง รดน้ำทันทีด้วยบัวฝอย หมั่นตรวจดูความชื้น โรค แมลงศัตรูพืช และให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ
- เมื่อมีใบจริง 3-4 ใบ ย้ายปลูกในหลุมที่เตรียมไว้ ระยะปลูกตามความเหมาะสมของแต่ละพืช คลุมด้วยฟาง รดน้ำให้ชุ่มพร้อมทำค้างทันที

2. การหยอดเมล็ด

- เมื่อเตรียมดินและหลุมปลูกแล้ว หยอดเมล็ด 3-4 เมล็ด กลบดิน คลุมด้วยฟาง รดน้ำให้ชุ่ม พร้อมทำค้างทันที

การทำค้าง

การทำค้างสำหรับพืชตระกูลแตง ได้แก่ บวบ แตง ฟัก น้ำเต้า มะระ ตำลึง พืชเหล่านี้มีมือจับเกาะยึดและทำหน้าที่ค้ำยันเถา พืชเหล่านี้มีเถาเลื้อยคลุมและมีแขนงมากมายนาน ต้องมีการทำค้างเพื่อลดการใช้พื้นที่ และสะดวกในการดูแลรักษา ของแตง บวบ ฟัก แฝง มะระ โดยใช้ไม้ไผ่ที่มีลำต้นตรง ความยาว 2.5 เมตร ปักตั้งฉากกับพื้นดินให้ลึกลงไปในดิน 50 ซม. สูงเหนือผิวแปลง 2 เมตร หลุมละ 1 ค้าง ถ้าปลูกแตง 5 หลุมก็ใช้ 5 ค้าง แล้วใช้ไม้ค้ำประเภทเดียวกันประกบส่วนปลายค้ำให้ต่ำกว่าปลายค้ำ 25 ซม. ให้ไม้ค้ำที่ประกบขนานกับผิวแปลง แล้วใช้ไม้ค้ำยันหัวท้ายข้างละ 2 อัน ไขว้ไม้ค้ำยันตรงบริเวณที่ไม้ประกบมัดติดกับปลายไม้ค้ำส่วนบน ให้โคนไม้ค้ำยันห่างจากไม้ค้ำที่ปักข้างละ 20 ซม. เพื่อใช้ยึดต้นพืชและกันการกระพือของลมแรง และรับน้ำหนักเถาแตงได้เต็มที่

ควรปักค้างทันทีที่หยอดเมล็ดดีกว่าปักเมื่อมีต้นพืชงอกขึ้นมาแล้ว เพราะ ไม้ค้ำที่ปักในภายหลัง อาจทำให้รากพืชขาดเสียหายได้ นอกจากนี้การปักค้างก่อนยังช่วยบอกตำแหน่งของหลุมที่ต้นพืชจะงอกขึ้นมาด้วย

แตงชนิดต่างๆ เมื่อทอดเถาออกไปก็จะมีเถาแขนง แตกออกด้านข้างด้วย ควรเลือกเถาแขนงที่มีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกับเถาหลักไว้ ตัดเถาที่มีขนาดเล็กทิ้งไป เพื่อไม่ให้มีการแย่งอาหารกันและป้องกันการเกิดโรคและแมลง เถาแขนงที่เลือกไว้จะผูกกับเชือกฟางพลาสติกที่ขึงตั้งระหว่างไม้ค้ำแต่ละค้ำ ซึ่งจะขึงเป็นชั้นๆ ห่างกันชั้นละ 30 ซม. จำนวน 4 ชั้น เมื่อแตงมีผลที่มีขนาดโตขึ้น เช่น ฟักทอง แตงไทย ฟักเขียว ซึ่งผลมีขนาดใหญ่ และมีน้ำหนักมาก ควรใช้เชือกฟางผูกที่ก้านผลแตงแล้วโยงเชือกมาผูกไว้กับไม้ค้ำที่ประกบไว้ด้านบนของค้ำ เพื่อช่วยไม่ให้เถาแตงต้องรับน้ำหนักผลมากเกินไป

สำหรับถั่วฝักยาว ถั่วพู ถั่วเหล่านี้เวลาขึ้นค้างไม่มีมือสำหรับจับเกาะเหมือนเถาแตง แต่จะใช้เถาพันไม้ค้ำในลักษณะเวียนไปทางขวา จึงต้องช่วยเก็บเถาถั่วพันกับค้ำในทิศทางทวนเข็มนาฬิกาเสมอ ลักษณะการเลื้อยพัน ชอบพันค้ำในแนวตั้งมากกว่าในแนวนอน การปักค้างถั่วให้ตั้งฉากกับพื้นดิน เป็นสองแถว คู่กันบนแปลงและมีไม้ค้ำยัน หัวแปลงจนท้ายแปลง ทุกๆ ความยาว 2 เมตร จะทำให้เก็บฝักถั่วง่าย สะดวกในการฉีดพ่นยากำจัดศัตรูพืช การปักค้าง ควรปักหลุมละ 1 ค้าง หลังจากหยอดเมล็ดเสร็จเรียบร้อยแล้วไม่ควรปักค้างขณะที่ต้นถั่วเริ่มเลื้อยเพราะจะทำให้รากถั่วขาดเสียหายได้

การทำค้างมีหลายแบบอาจเป็นแบบปักตั้งตรงเดี่ยวๆ ปักแบบกระโจม (4 หลุมต่อกระโจม) ปักแบบสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ซึ่งเป็นที่นิยมกันทั่วไป หรือแบบซุ้ม โกงก็ได้ ตามความต้องการ ความสะดวก และวัตถุประสงค์ของผู้ปลูก

การให้ปุ๋ย

- ใส่ปุ๋ยเคมี 15-15-15 ระหว่างเตรียมดิน และช่วงออกดอก อัตรา 30-50 กก./ไร่

- ใส่ปุ๋ย 46-0-0 เมื่อกล้ามีอายุ 7-15 วัน อัตรา 30 กก./ไร่

- ใส่ปุ๋ย 13-13-21 เมื่อติดผล อัตรา 30 กก./ไร่

โดยโรยสองข้างของแถวปลูก พรวนดินกลบและให้น้ำตามทันที

การให้น้ำ

หลังย้ายกล้าปลูกให้น้ำทันที หมั่นตรวจดูความชื้นและให้น้ำสม่ำเสมอ

การป้องกันกำจัดโรคและแมลง

หมั่นตรวจแปลงเพื่อดูการเข้าทำลายของแมลงเมื่อพบสามารถป้องกันการเข้าทำลายของแมลงด้วยการฉีดพ่นสารสกัดจากผลสะเดา หรือน้ำส้มควันไม้ หากระบาดมากอาจฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช

โรคที่สำคัญ

โรคน้ำค้าง, ราแป้ง, โรคเหี่ยว, โรครากเน่าโคนเน่า

แมลงที่สำคัญ

ด้วงเต่าแดง, แมลงหี่ขาว, เพลี้ยอ่อน, เพลี้ยไฟ, แมลงวันทองหรือแมลงวันแดง

การเก็บเกี่ยว

- พักทอง อายุประมาณ 80-90 วันหลังเมล็ดงอก

- พักเหี่ยวหรือแฟง อายุประมาณ 60-70 วันหลังเมล็ดงอก

โดยสังเกตสีเปลือก สีกลมกลืนเป็นสีเขียวกันดูนวลขึ้นเต็มผล การเก็บควรเหลือขั้วติดไว้ด้วย เพื่อช่วยให้เก็บรักษาได้นานขึ้น

- บวบ อายุประมาณ 40-45 วันหลังปลูก โดยเก็บผลที่มีขนาดพอเหมาะ ไม่อ่อนหรือแก่เกินไป โดยเก็บเกี่ยวให้มีขั้วบวบติดมาที่ผลด้วย

- แดงกวา อายุประมาณ 30-40 วันหลังปลูก ควรเก็บขณะที่ผลยังอ่อน สังเกตได้จากมีนวลสีขาวเกาะและยังมีหนามอยู่บ้าง